

03SA 7550, Kapsel 11

BAŞBAKAN
BÜLENT ECEVİT

DIŞ
SORUNLAR

**Başbakan
BÜLENT ECEVİT'in
Konuşmaları**

DIŞ SORUNLAR

03 SA 755 0 (M)

1 Aralık 1978

**BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN KIBRIS TÜRK FEDERE
DEVLETİ BAŞKANI RAUF DENKTAŞ'I KABULÜ
SIRASINDA YAPTIĞI KONUŞMA**

KTFD Başkanı Sayın Rauf Denktaş'ı Birleşmiş Milletler'den Kıbrıs'a dönüşü sırasında Ankara'da görmekten derin mutluluk duyuyorum.

Bu vesile ile kendisinden BM'deki ve ABD'deki temasları hakkında yararlı bilgiler alacağıma inanıyorum.

Sayın Denktaş'ın buradaki kısa kalış süresi içinde Türkiye ile KTFD'ni ortaklaşa ilgilendiren değişik sorunlar üzerinde ilgili Bakan arkadaşlarım kendisiyle görüşmeler yaptılar. Ben de, bugün şu sırada bu olanağı bulmuş oluyorum. Bu arada Sayın Hikmet Çetin'le yaptıkları toplantıda KTFD'nin ve topluluğun ekonomik sorunlarına çözüm bulunmasında Türkiye'nin katkısını süratle ivedilikle daha etkinleştirme konusunda da sanırım görüşmeleri oldu. Bizde yeni plânı hazırladığımızı göre KTFD'nin ekonomisine yapabileceğimiz katkıları süratle plânlama ve uygulamaya geçirme dönemindeyiz. Tabii bu konuda önemli olan KTFD nin görüşleri istikametinde ve gereksinmelerine uygun olarak bu katkının yapılabilmesidir. İlk fırsatta bunun için kısa süre içinde bir toplantı yapılacaktır. Şu sırada KTFD'nin siyasal istikrar içinde bulunmasına büyük önem veriyoruz.

Çünkü, Kıbrıs sorunu önemli aşamalardan geçiyor. Ben inanıyorum ki, Sayın Rauf Denktaş'ın Kıbrıs'tan bir süre ayrıldıktan sonra dönüşü bu bakımdan da yeni bir rahatlatıcı olanaklar sağlanmasını kolaylaştırmış olacaktır.

Kendisine başarılar diliyorum.

26 Ocak 1979

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN LİBYA'YA VARILIŞINDA HAVALANINDA BASINA YAPTIĞI AÇIKLAMA

Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Genel Halk Kongresi Genel Sekreterliği üyesi aziz dostum sayın Abdüsselam Callud'un konuğu olarak gelmekten büyük zevk ve mutluluk duyuyorum. Benimle birlikte gelen Başbakan Yardımcımız Hikmet Çetin ve Dışişleri Bakanımız Gündüz Ökçün, diğer çalışma arkadaşlarım da aynı mutluluğu paylaşıyorlar.

Kardeş Libya Halkı ile dostluğumuz çok derin tarihi bağlara dayanmaktadır. Hükümetimiz döneminde, bu dostluk temeli üzerine, günden güne gelişen bir işbirliği yapısı kurmaya başlamış olmaktan kıvanç duyuyorum.

Aziz dostum Abdüsselam Callud'un yaklaşık bir yıl kadar önce Türkiye'ye yaptıkları ziyaret sırasındaki görüşmelerimiz Türkiye ile Libya Cemahiriyesi arasındaki dostluk ilişkilerinde ve işbirliğinde yeni bir aşama oldu. O görüşmede aldığımız kararlar doğrultusunda Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Halk Sosyalist Cemahiriyesi arasındaki

işbirliği çok ileri boyutlara ulaştı. İlişkilerimiz ve işbirliğimizdeki bu gelişmenin yalnız iki kardeş ulus yararına değil, bütün bölgemizin, bütün islâm aleminin ve bütün dünyaya barışının yararına olduğuna ve olacağına inanıyorum. Bugün başlayacak görüşmelerimizde Türk - Libya ilişkilerinin daha ileri boyutlara varması yolunda yeni adımlar atacağımıza inanıyorum. Kendimizi burada, aynı ailenin bir yuvasında sayıyoruz. Bu vesile ile kardeş Libya Halkına tüm Türk Halkının içten sevgilerini Halkımızın ve Hükûmetimizin sürekli başarı, refah ve mutluluk dileklerini sunarım.

Libya Ajansı ; Sayın Başbakan arzu ederseniz Kıbrıs meselesinin Türkiye ile Yunanistan arasındaki durumu ne dereceye kadar vardırıldığını izah eder misiniz?

YANIT : Hükûmetimiz geçen yıl işbaşına gelir gelmez, Kıbrıs sorununun Toplumlararası Görüşmeler yoluyla çözülebilmesini kolaylaştırmak için adımlar atmaya başladı.

Kıbrıs Türk Federe Devletine bu konuda Hükûmetimiz her türlü desteği sağladı. KTFD Başkanı Sayın Denktaş geçen yılın ilk aylarında somut öneriler öne sürdü. Fakat KTFD'nin ve Türkiye'nin gösterdiği bütün iyi niyetli girişimlere rağmen, malesef şu ana kadar Toplumlararası Görüşmelerin yeniden başlamasına Kıbrıs Rum tarafı razı olmadı. Önümüzdeki günlerde bu görüşmelerin başlaması yolunda umut verici bazı belirtiler vardır. Bu umutların gerçekleşmesini dilerim.

Öyle bir dünyada ve çağda yaşıyoruz ki, hele bölgemiz gibi kritik bir bölgede bu tür sorunlar uzun süre askıda kalırsa, buna başkaları da müdahale etmeye başlar.

Başkaları müdahale ettikçede en basit sorunlar bile karmaşıklaşır ve çözümleri güçleşir. O nedenle biz, daha çok gecikilmeden, Toplumlararası Görüşmeler yoluyla ve Türkiye'nin Yunanistan'ın desteği ile bu soruna hakça bir çözüm bulunmasını istiyoruz. Geçen yıl Hükûmete gelmez Türkiye ile Yunanistan arasında da sorunlarımızın süratle ve barışçı yoldan çözümünü için girişimlerde bulduk. Fakat maalesef o konuda da şimdiye kadar somut sonuçlar elde edilemedi. Fakat bu yöndeki girişimlerimizi iyi niyetle ve sabırla sürdürüyoruz.

30 Ocak 1979

**BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN LIBYA DÖNÜŞÜ
ETİMESGUT HAVAALANINDA BASINA YAPTIĞI
AÇIKLAMA**

Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesine yaptığım gezi programı bir gün daha uzun sürdü. Çünkü bu gezimizde pek çok alanda işbirliğimizi geliştirmek üzere önemli kararlar aldık ve önemli adımlar attık.

Kardeş Libya'da büyük dostluk ve yakınlık gördük. Gerek Libya'nın değerli önderi Muammer El Kaddafi ile, gerek aziz dostum Sayın Abdüsselam Callud'la ve diğer devlet yetkilileriyle yaptığımız görüşmelerde her iki ülkenin de geleceklerine daha hızlı ve emin adımla yürüyebilmelerini sağlayacak işbirliği anlaşmalarına vardık. Bu vesile ile gezimin her iki ülke açısından ülkelerimizin yalnız

bu günleri değil geleceği açısından da çok yararlı olduğu inancımı belirtmek isterim.

Böylelikle tarihleri bir olan, kültürleri bir olan, iki ülkenin geleceğe de elele yönelmeleri yönünden çok umut verici bir örnek verdiğimiz kanısındayım.

13 Şubat 1979

BAŞBAKAN BÜLEN ECEVİT'İN TBMM'NDE YAPTIĞI BASIN TOPLANTISI

Sözlerime başlarken İran'daki gelişmelerle ilgili bazı düşüncelerimi ve dileklerimi belirtmek isterim.

Komşumuz ve dostumuz İran'da yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemin kardeş İran halkına hayırlı olmasını dilerim.

İran'daki iç olayların gelişmesini, Türkiye, başka ülkelerin iç işlerine karışmama kuralına titizlikle uyararak izlemiştir ve her devletin bu kurala uyması gerektiğini hatırlatmıştır.

Uzun bir devlet deneyimine sahip olan İran halkının tüm sorunlarını kendi özgür iradesiyle çözebilecek yetekte olduğu, halkın siyasal erginliğinin bunu sağlayacak düzeyde bulunduğu olaylar içinde kanıtlanmıştır.

Yeni dönemin İran'a yeni bir rejim getireceği bellidir. Yeni dönemi başlatan halk hareketinin demokratik niteliği, öyle sanıyorum ki, kurulacak rejiminin de niteliğini belirleyecektir.

Türkiye ile İran arasında, komşuluğun ötesinde, tarihsel ve kültürel bağlardan ve ortak manevi değerlerden kaynaklanan bir yakınlık vardır.

Hükûmetimiz, İran'ın yeni yönetimiyle ilişkilerini, ülkelerimiz arasındaki bu yakınlığa ve geleneksel dostluğa uygun biçimde geliştirmeye özen gösterecektir. İlişkilerimizdeki gelişme, inanıyorum ki, bölge barışı ve huzuru açısından da önemli bir etken olacaktır.

İran'daki yeni yönetime, İran'ın esenliği ve kardeş İran halkının mutluluğu ve refahı yolundaki çalışmalarında başarılar dilerim.

1 Mart 1979

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN YUNANLI GAZETECİLERDEN OLUŞAN BİR HEYETİ KABULÜ SIRASINDA BASINA YAPTIĞI AÇIKLAMA

Yunan Basın Heyeti'ni ülkemizde görmekten derin mutluluk duyuyorum. Yunan basınının değerli temsilcileri eski dostum Sayın Lambrakis'i, Sayın Bayan Karavia'yı, Sayın Bay Hristomides'i ve Sayın Bay Buzberellis'i ülkemizde selamlamaktan duyduğum mutluluğu belirtmek isterim.

Bu heyetle bulunmakla beraber geçirdiği bir ameliyat dolayısıyla gelemeyen değerli Yunan gazetecisi Bay Grosos'a da geçmiş olsun dileklerimi belirtmek isterim.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine, dostluk bağlarının güçlendirilmesine her iki ülkenin özgür basınlarının katkılarını sağlamaya büyük Türk gazetecisi Abdi İpekçi'nin büyük katkıları olmuştu. Bu konuda büyük girişimleri olmuştu. Şimdi kendisinin o kadar beklediği bu ziyaret sırasında Abdi İpekçi'nin aramızda bulunmaması benim için büyük bir üzüntü nedenidir. Aynı üzüntüyü değerli Yunanlı gazetecilerin de paylaştıklarını biliyorum. Fakat, inanıyorum ki gerek kendileri, gerek Türk meslekdaşları Abdi İpekçi'nin öncülük ettiği, o kadar önem verdiği bu girişimi başarılı sonuçlara ulaştıracaklardır. Abdi İpekçi ile cinayete kurban gittiği günün sabahında Başbakanlık'ta buluşmuştuk. Kendisiyle son görüşmemiz olan bu buluşmada Yunanlı Sayın gazetecilerin Türkiye'ye yapacakları ziyareti kendisiyle görüşmüştük.

Bundan 17 - 18 yıl kadar önce yine, değerli Türk gazetecisi Abdi İpekçi ile birlikte o zaman ben de bir gazeteci olarak Yunanistan'a gitmiştik. Ve Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerin her iki ülke basınının katkıları ilk o toplantıda görüşülmeye başlamıştı. Şimdi aynı diyalogun devamı niteliğinde saydığımız bu girişimlerin de başarısını diliyorum.

Her zaman belirttiğim gibi Türkiye ile Yunanistan arasında gerçek çıkar çelişkileri bulunmadığına, tam tersine iki ülkenin yakın ilişkiler ve işbirliği kurmasında her her iki ülkenin her iki ulusun da yararı bulunduğu inaniyorum.

Buna karşın aramızdaki sorunların şimdiye kadar çözülememiş olmasının nedenlerini daha çok psikolojik nedenler olarak görüyorum. Eğer, iki ülke halkı arasında uygun bir psikolojik ortam oluşturulursa ve karşılıklı güven ortamı oluşturulursa, aramızdaki sorunların çok kolaylıkla çözülebileceğine ve iki ülke arasında yakın işbirliği ve dostluk ilişkileri kurulabileceğine inanıyorum.

Eğer, gerçekten ülkelerimiz arasındaki sorunları çözümlmesini güçleştiren başlıca nedenler psikolojik ise bu psikolojik ortamın giderilmesi ve uygun bir ortamın oluşturulması bakımından en büyük katkıyı gazeteciler yapabilirler. Çünkü, demokratik ülkelerde basın kamuoyunu oluşturmaya büyük etkisi vardır. O bakımdan ben gerek Türk gazetecilerinin, gerek Yunan gazetecilerinin her iki komşu ülkede dostça ilişkiler ve yakın işbirliği için gerekli ortamı oluşturmaya özen göstereceklerini umuyorum. Ve kendilerinden bunu bekliyorum. Ben de bir eski gazeteciyim. Gazeteci bulunduğum yıllarda Türk - Yunan dostluğu için gerekli ortamın oluşmasına kendim her katkıyı yapmaya özen göstermiş olduğum için şimdi bir siyaset adamı olarak eski meslektaşlarımdan aynı şeyi bekleme hakkını kendimde görüyorum. Ve iki ülkenin basın heyetleri arasındaki bu işbirliğinin bu diyalogun bu yönde atılmış çok önemli bir adım olduğuna ve mutlaka olumlu sonuçlar vereceğine inanıyorum. Her iki ülke basınının büyük katkılarıyla değerli devlet adamı Yunanistan Başbakanı Sayın Karamanlis'le başlatmış olduğumuz diyalogun da olumlu sonuçlar vermesinin çok kolaylaşacağına inanıyorum.

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN KONUK YUNANLI GAZETECİLERLE YAPTIĞI KONUŞMA

Somut çözümlere ulaşabilmek için iki ülke halkı arasında uygun bir psikolojik ortam yaratmanın taşıdığı önemi biliyorum. Sanırım sayın Karamanlis de bu görüştedir. Her iki ülkede de demokrasi var ve iki ülkede de kamuoyu ağırlık taşıyor. Dolayısıyla uygun psikolojik ortam oluşturma görevi en az politikacıların yapabileceği girişimler kadar önemlidir. Politikacılar, uygun psikolojik ortam oluşturulmasında gazetecilerin işbirliğine ve katkısına gereksinme duyarlar.

Cumhuriyet Halk Partisi, gerek İnönü'nün liderliğinde gerek ben başkan olduktan sonra, muhalefette iken de, iki ülke arasındaki sorunları duygusallaştırmamağa çok özen göstermiştir. İki ülke arasındaki en bunalımlı dönemlerde bile bir parti olarak sorunları duygusallaştırmaktan sakındık. Duyguları yatıştırabilmek ve daha iyi ilişkilere ve işbirliğine olanak verici ortamı hazırlayabilmek için elimizden geleni yaptık. Bu konudaki önderlerim Atatürk ve İnönü'dür. Onların Türk - Yunan Savaşı sırasındaki siyasal konuşmalarını ve demeçlerini okudum. Bütün bu konuşmalarda ve demeçlerde Yunanistan'ı ve Yunanlıları incitici tek bir sözcük görmedim. Savaş sürerken bile, Yunanistan'la savaş biter bitmez yakın ilişkiler kurabilmek için bütün kanalları açık tutmaya büyük özen gösterdikleri belliydi.

Bu özen dolayısıyla ki, savaşın hemen ardından, Atatürk ve Venizelos, iki ülke arasında yakın ilişkiler ve yakın bir işbirliğini kurabilmişlerdir.

Kamuoyu açısından önem taşıyan unsurlardan biri de, kanımca, iki ülkedeki azınlıkların duygularıdır. O nedenle, her iki ülke hükümetleri ve basını, azınlıkların, yaşadıkları ülkede kendilerini yurtlarında hissedebilmeleri için ellerinden geleni yapmalıdırlar. Azınlıklar kendilerine eşit davranıldığına inanmalıdırlar. Demokrasi ile yönetilen ülkelerimizde azınlıklar kamuoyu oluşumunda büyük etken olabilirler. Örneğin, Batı Trakya'da yaşayan Türklerin, Türkiye'de çok sayıda akrabaları var. Batı Trakya'daki Türklerin karşılaşacağı eşitsiz veya haksız bir davranış, Türk kamuoyunda derhal tepkilere yol açar.

Sanırım bir ilkeye uymamız gerekiyor : Her iki ülke yönetimleri ve basını insanî konuları siyasal konulardan ayırmalıdırlar. Azınlıkların sorunlarını siyasal konular olarak değil, insanî konular olarak görmeliyiz. Bu bizim, yönetimde iken her zaman gözönünde tuttuğumuz bir kural olagelmıştır. Örneğin, Rum azınlıkla sürekli yakın temas içinde olduk. Başbakan Yardımcısı sayın Eyüboğlu'ndan Rum azınlığının tüm sorunları ile ilgilenmesini istedim; her hükümette olabileceği gibi zaman zaman bürokratik güçlkle karşı karşıya gelsek bile bu tür engelleri aşmayı görevimiz sayıyoruz.

Batı Trakya'daki Türklerin, özellikle kamulaştırma ya da arazilerinin satın alınması konusunda bir takım sorunları var. Yaşamaları için büyük ölçüde toprağa bağlı olduklarından, toprak onlar için çok önemli, Gazeteler, iki ülke arasındaki siyasal konular üzerinde dururken bu tür

insanî sorunlara pek değinmeseler bile, bunlar hem insanî açıdan ve hem de kamuoyu açısından büyük önem taşır.

Konuşmamızda iki ülke arasında olumlu psikolojik ortamı geliştirme açısından kültür alış - verişinin önemine ve karşılıklı eğitim politikalarımızın gözden geçirilmesi gereğine değinmiştik. Basının katkısından ayrı olarak televizyon programları alış - verişi de iki ülke halkını yakınlaştırmaya yardımcı olabilir.

Ekonomik ilişkiler de çok önemlidir. İki ülke yakın ekonomik ilişkiler içinde olurlarsa ve ekonomik işbirliğini sürdürmekte yaşamsal çıkar görürlerse, siyasal sorunların çözümü için de daha büyük bir baskı oluşur. Türk - Yunan ilişkilerinde bu bakımdan eksiklik vardır. Ticarî ilişkilerimiz bulunmakla birlikte, oldukça düşük düzeydedir. Oysa bu ilişkileri kolayca genişletebiliriz. Zamanla daha geniş anlamda ekonomik işbirliği türlerini de düşünebiliriz. Doğru anımsıyorsam bir süre önce, tütün ve kuru üzüm gibi bazı ortak ürünlerimizin dışsatımı ile ilgili tutumlarımızda işbirliğine gitmiştik. Bu alanda da olumlu sonuçlar elde edilebileceği kanısındayım.

İki ülke arasındaki ikili sorunlara gelince... Bunların tek tek ya da parça parça değil, bir bütün olarak ele alınması gereğine inanıyorum. Çünkü iki ülke arasındaki ikili sorunlar bir bütünün, yani Ege'nin öğeleri olduklarından, bunları ayrı ayrı sorunlara bölmek yapay bir yaklaşım olur. İkincisi, aramızdaki tüm sorunlar bir arada ele alınırsa, karşılıklı bir çıkar ve kaygı dengesi sağlanabilir. Ege ile ilgili sorunların her biri tek tek ele alındığında iki

ülkeden biri ilerliyor ya da geriliyor gibi görünebilir; oysa Ege ile ilgili sorunlar bir bütün olarak ele alındıklarında, karşılıklı çıkar ve kaygılarda bir denge sağlanabilir. Böylelikle görüşmelerde ve çözüm aramada hareket alanı genişlemiş olur.

Kanımca, iki ülke arasındaki ikili sorunları ve Kıbrıs sorununu ayrı ayrı fakat aynı anda ele almak gerçekçi ve çok olumlu bir davranış olacaktır. Türkiye ile Yunanistan'ın desteği ve teşviki olmaksızın Kıbrıs sorununu çözüme kavuşturabilmek çok zordur. Oysa Yunan Hükümeti, görüşmelerimizde ikili ilişkileri Kıbrıs sorunundan tümüyle ayırmak gibi bir düşünce içinde görünüyor. Bu sorunların birbiri ile karıştırılmaması gereğine ben de inanıyorum, ama bu iki sorun alanı arasında hiç olmazsa psikolojik bir bağlantı vardır. Kıbrıs'ta sorunlar çözülmedikçe iki ülke arasındaki psikolojik ortam bundan olumsuz yönde etkilenir. Yunanistan, diyalogumuzdan Kıbrıs'ı tamamen çıkartmak istiyorsa ısrar etmeyiz, ama bunu gerçekçi bir davranış olarak da görmeyiz. Fakat, her halde, Kıbrıs sorununun, Türkiye ile Yunanistan arasındaki ikili ilişkileri düzeltip geliştirme yolundaki karşılıklı çabalarımızı engellememesi için de gerekli özeni göstermeliyiz.

Ege ile ilgili sorunlara gelince Yunanistan'da, bu sorunlar üzerinde anlaşmaya varma arzumuzu, Yunanistan'dan ödün beklediğimiz gibi yorumlayan bir düşünce tarzı var gibime geliyor. Bu doğru bir yorum değil. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle son yıllarda, dünyada denizlerle ilgili ulusal haklar konusunda bazı yeni kavramlar oluşuyor ve denizlere kıyısı olan her ülke kendisini bu

yeni kavramlara adapte etmeye, denizlerdeki ulusal haklarla ilgili bu yeni kavramlar karşısındaki durumunu belirlemeye çalışıyor. Denizlere kıyısı olmayan kimi ülkeler bile, bildiğiniz gibi, uluslararası deniz sorunlarına giderek artan bir ilgi gösteriyorlar. Dolayısıyla Türkiye ile Yunanistan'ın Ege ile ilgili karşılıklı ulusal haklarını belirlemeleri ve bu alanda işbirliği olanakları aramaları doğaldır. Sorunun bazı yönlerinin çözümü şimdilik zor olabilir. Bu durumda, hiç olmazsa sorunu geçici süre için aşarak işbirliğine gidebiliriz sanıyorum. Bazı sorunlara şimdilik kesin çözümler getiremiyorsak, iki ülke arasındaki ortamı yumuşatmaya katkısı olacak geçici işbirliği formülleri bulabiliriz. Müttefik olduğumuza göre bu sorunları çözebilmemiz de gerekir. Geçen yıl, Sovyetler Birliği ile kıta sahanlığı sorununu çözebildik.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ikili sorunlarda zaman unsuru çok önemlidir; çünkü sorunlar bir kez askıya alındı mı, sık sık yeni sorunlar ortaya çıkar ve genel sorunlar çözülememiş olduğu için, bu günlük küçük sorunların da çözümü gereksiz yere güçleşir. Kaldı ki, zaman geçtikçe temel sorunların da çözümündeki güçlük artar.

Özen göstermemiz gereken bir nokta da, başka ülkeleri ikili sorunlarımıza karıştırmamaktır. Gazeteci arkadaşlarıma sık sık anımsattığım gibi, yakın tarihimizde Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunlara başka ülkelerin karıştığı veya gereğinden çok ilgi gösterdiği dönemlerde bu sorunlar ağırlaşmıştır ve çözümleri güçleşmiştir. Zaman zaman da aramızda gerilimlere ve hatta Birinci Dünya Savaşı'ndan sonraki gibi çatışmalara neden olmuştur. Ama ne zaman iki Ulus kendi hâline bırakılmışsa, so-

rünlerini çözmek ve iyi ilişkiler kurmak bakımından büyük yetenekleri bulunduğunu kanıtlamışlardır. Bunun, daha önce de değindiğim bir örneği, yıllar süren acı bir savaştan sonra bile Atatürk'le Venizelos'un iki ülke arasında yakınlaşmak sağlamakta ve çok iyi ilişkiler kurmakta güçlük çekmemiş olmalarıdır. Bu, başka ülkelerin, kendi sorunlarıyla çok yönlü oldukları için bizim sorunlarımızla fazla ilgilenmedikleri bir dönemde olabilmıştır. Benzer bir durum, İkinci Dünya Savaşından sonra, 1950'lerde de ortaya çıkmıştır, ve Menderes'le Karamanlis, iki ülke arasında yakınlaşma ve çok iyi ilişkiler kurabilmişlerdir. Bu da, başka ülkelerin savaş sonrası sorunlarıyla gene çok yüklü oldukları ve bizim sorunlarımıza karışamadıkları bir döneme rastlamıştır. Dolayısıyla ülkelerimizin ikili sorunları uluslararası alana çekmekten sakınmaları ve bunları kesinlikle ikili temaslar çerçevesi içinde çözmeye çalışmaları gereğine inanmaktayım.

Bölgemizin öneminin ve bölgemizdeki gerilimlerin hızla arttığı açıktır. Dolayısıyla hiç gecikmeden sorunlarımızı çözmemiz ve işbirliğine gitmemiz, yalnız iki ülkenin değil, tüm bölgenin de ve hatta diyebilirim ki tüm dünyanın da yararınaadır.

Bu, ülkelerimizin demokratik ve ekonomik gelişmesi ve toplumsal ilerlemesi için de gereklidir.

Her iki ülkede de demokrasinin yaşaması iyi ilişkilerin bir ön koşuludur. Yunanistan'da demokrasi askıya alındığında, bunu Yunanistan'ın tamamıyla bir iç sorunu olarak görmemize rağmen gene de hiç memnun değildik. Yanıltıcı öz çıkarların dar açısından bakıldığında, o günler Yu-

nanistan'ın uluslararası alanda yalnız kalmış olmasından memnun olmamız beklenebilirdi; ama hiç de memnun değildik. Çünkü kamuoyunun ağırlık taşıdığı ülkelerde, demokratik olmayan bir yönetim iş başında bulunursa, kamuoyunun dikkatini ve duygularını, yapay olarak yaratılan veya abartılan dış sorunlara çekme eğilimi belirir, o yüzden de gerginlikler hali ile artar. Böyle bir tehlikeye bir ölçüde demokratik ülkelerde de rastlanabilir ama, demokratik ülkelerde, kamuoyu ya da özgür basın, bir politikacının veya hükümetin, dikkatleri iç sorunlardan uzaklaştırmak için uluslararası bir sorunu abarttığını ya da istismar ettiğini farkederse, hükümeti hemen uyarabilir; hiç olmazsa uyarma olanağı elindedir. O nedenle inanıyorum ki her iki ülkede de demokrasinin yaşaması iyi ilişkiler bakımından bir güvencedir.

Siyasal sorunlar ve demokrasinin yaşaması, doğal olarak, ekonomik sorunlarla yakından bağlantılıdır. Bir kaç yıl önce muhalefette iken ve çok zor koşullara karşın söylediğim gibi, uzun dönemli ulusal çıkarlarımız karşılıklı güvene ve işbirliğine bağlıyken iki ülkenin birbirlerine karşı silâhlanmaları anlamsızdır. İki ülkenin de çabalarını ve düşüncelerini, demokrasiyi güçlendirme ve demokrasi içinde ekonomik kalkınmalarını ve toplumsal ilerlemelerini hızlandırma konularında yoğunlaştırmaları gereğine inanıyorum.

Yunanlı gazetecilerin Türkiye'ye yalnız resmî geziler için veya politikacılarla görüşerek siyasal ortamı yerinde değerlendirmek için değil, ülkemizi diledikleri gibi dolaşmak ve halkla konuşmak üzere de geleceklerini umarım.

İnanıyorum ki, Türkiye’de Yunan halkına karşı ne büyük bir iyi duygu ve dostluk birikimi bulunduğunu görecektir. Bir Türk’le bir Yunanlı’nın nerede ve ne zaman olursa olsun biraraya geldiklerinde hemen birbirlerine ısındıklarını çok iyi biliyorum. Aramızda köklü bir çıkar çatışması bulunmadığı ama işbirliğinden sağlayabileceğimiz pek çok yarar bulunduğu gerçeğine bu psikolojik gerçeğin de eklenmesi, yakın ilişkiler için yeterli bir temel oluşturur kanısındayım.

İki ülke arasında dostça ilişkiler kurma gereğince ve olanağına değinirken, daha az etkin sözlerle merhum Abdî İpekçi arkadaşımızın duygularını da yansıttığımı biliyor ve Türk meslekdaşlarınızla birlikte bu görevi yürütmeye sizlere başarılar diliyorum.

SORU : Güneydoğu Asya’daki çatışmaların Balkanlarda da sonuçları olabilir mi?

ECEVİT : Büyük devletler arasındaki gerilimler belirli sınırları aştığında, etkilerinin ve sonuçlarının yerel kalması her zaman kolay olmaz. Yerel bir sorundan doğacak bunalımın nelere yol açabileceğini kimse önceden kesinlikle kestiremez. Güneydoğu Asya’da şimdi olanlar yerel bir çatışmanın da ötesinde boyutlara ulaşabilir. Dolayısıyla kaygıyla izlememiz gereken önemli bir gelişmedir. Ama bunun Balkanlardaki sonuçları hakkında somut birşey söyleyemem. Eminim ki sorumluluk taşıyan tüm devletler, yerel çatışmaları dünya çapında ciddi sonuçlar yaratabilecek sorunlara dönüştürmemek için ellerinden geleni yapacaklardır. Ama onlar da denetimi ellerinden kaçırabilirler.

SORU : İran'daki çözülme ikili ilişkilerimizi acaba ne yönde etkileyecek?

ECEVİT : Konuşmamda da değindiğim gibi, bölgemizdeki gerilimler artmıştır. Eskisine oranla şimdi bölgemizin yakın ve uzak geleceği daha belirsizdir. Bunu İran'daki gelişmelerle ilgili bir yorum olarak söylemiyorum. İran'daki gelişmeler İran'ın kendi sorunlarıdır. Yunanistan'la aramızdaki ikili sorunları çözmek bakımından daha çok zaman yitirmememizi gerektiren bir başka neden de Orta-doğu'daki genel durumdur.

SORU : Karamanlis ile 1978 Mart'ında yaptığınız görüşme sonrasında nasıl değerlendiriyorsunuz?

ECEVİT : İzlenimim, teknik görüşmelerin yanısıra Dışişleri Bakanlıkları Genel Sekreterleri arasında sürdürülen görüşmelerin de beklenebileceği kadar yararlı olduğudur. Kendilerine siyasal doğrultu vermediğimize göre, uzmanlarımızın somut sonuçlara ulaşmalarını ya da somut sonuçlar önerebilmelerini bekleyemezdik. Siyasal bakımdan yetkili olmayan kimseler kendilerine siyasal doğrultu vermedikçe, siyasal sonuçlara ulaşamazlar. Ancak, artık bugün onların çabaları ve değerli çalışmaları sonucu verileri daha iyi tanımlanmış olarak önümüzde buluyoruz ve sanırım ki birbirimizin durumunu ve kaygılarını eskisine oranla daha iyi biliyoruz. Dolayısıyla, bu tür bir pratik açıdan baktığımızda, sürdürülen görüşmeler yararlı olmuştur. Ama, siyasal yönlendirme olmaksızın yapabileceklerinin bir sınırı bulunması nedeniyle, uzmanlarımızdan, teknik görüşmelerine süresiz devam etmelerini istemek de hakça bir davranış olmayacaktır.

SORU : Bölgemizde giderek artan gerilime değindiniz. O zaman Yunanistan'ın tekrar NATO'ya katılmasına niçin karşı çıkıyorsunuz?

ECEVİT : Yunanistan'ın NATO askeri yapısına dönmesine kesinlikle karşı değiliz. Yunanistan'ın İttifak'a dönüşünü formüle edecek görüşmelere katılmaya hazır olduğumuzu da bildirmiş bulunuyoruz. Ancak Yunanistan'ın İttifaka geçici bir çözümle dönmesine prensip olarak karşı çıkıyoruz; çünkü öngörülen geçici çözüm, 1974 yazı öncesi fiili düzenlemelere dönülmesi anlamına gelmektedir. Buna, o günden bu yana olanlar nedeniyle değil, Yunanistan'ın NATO askerî kanadından çekildiği 1974 yazından önce de Ege'deki fiilî düzenlemelere zaten itiraz etmekte olduğumuz için karşı çıkıyoruz. Gerçekte, o zaman Yunanistan dışındaki tüm NATO ülkeleri bu fiilî düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğinde düşün birliği içindeydiler. Yunanistan, şimdi, o düzenlemeleri canlandırmanın kendi çıkarına olduğunu düşünebilir; ama bir taraf kalıcı bir çözüm yerine geçici bir çözümü tercih ediyorsa, o taraf, kalıcı bir çözüm üzerinde düşün birliğine ulaşmak için yeterli çaba göstermiyebilir. Oysa, iki ülkeyi de tatmin edecek kalıcı bir çözüm uzun süre ertelenecek olursa iki ülke arasında ek bir gerilim konusu yaratabilir. Bu, iki ülke arasındaki başka sorunların çözümünü de güçleştirebilir. Gerçi, teknik ve hukukî açılarından, NATO'ya ilişkin Ege sorunları Yunanistan'la Türkiye arasındaki ikili sorunlardan ayrıdır. Ama bunlar ister istemez birbirlerine kenetlenmişlerdir ve birbirleriyle çok yakından bağlantılıdır. Bugün Yunanistan'ın NATO'ya yeni-

den katılmasını sağlayacak kalıcı bir çözüm üzerinde tartışmaya hazırız. Ama Türkiye ile Yunanistan arasındaki temel ikili sorunlar çözülmürse bu, sanıyorum daha gerçekçi bir yaklaşım tarzı olacak ve NATO sorununu çözmek daha da kolaylaşacaktır. O takdirde NATO sorununun boyutları daha küçülecek ve çözümü hiç de zor olmayacaktır.

Özetlemek gerekirse, Yunanistan'ın NATO'ya dönmesine kesinlikle karşı çıkmadığımızı tekrarlamak isterim. Yunanistan askeri kanat içinde olmadıkça NATO'nun Güneydoğu kanadından söz etmenin anlamsız olduğunu biliyoruz. Davranışımız izlenecek yöntem konusuna ilişkindir.

SORU ; Yunanistan'ın NATO'ya dönüşü sorununun ikili sorunlarla bir arada mı görüşülmesi gerektiğini söylüyorsunuz?

ECEVİT : Hayır, hepsini birlikte görüşemezsiniz. Zira teknik açıdan, hukukî açıdan birbirlerinden ayırırlar. Söylemek istediğim şu ki, diyalog sonucu Türkiye ile Yunanistan arasında Ege ile ilgili temel sorunlar çözülecek olursa, ya da bir çözüme çok yaklaşılmış olursa, NATO ile ilgili sorunun da çözümü çok kolaylaşmış olur. Dolayısıyla bu bir öncelikler konusudur. İki ülke arasındaki temel ikili sorunların çözümünü beklemeksizin de Yunanistan'ın askeri kanada dönmesi konusunu NATO çerçevesi içinde ele alabiliriz, ama o takdirde kalıcı bir çözüme ulaşmak daha zor olabilecektir.

SORU : Yunanistan ile imzalanacak bir Saldırmazlık Paktı konusundaki tutumunuz nedir?

ECEVİT : Birkaç kez belirtmiş olduğum gibi buna karşı değilim, ama belki de buna daha iyi bir ad bulmamız gerekir ; Çünkü müttefikler arasında bir saldırmazlık paktı imzalanmasından söz etmek bir çelişki gibi gelebilir. Belki de bundan, iki ülke arasında karşılıklı güveni daha büyük ölçülerde güvence altına alacak, sadece sözünü etmekle kalmayıp güvence altına alacak bir tür siyasal belge olarak söz edebiliriz. Kesinlikle buna karşı değiliz. Ancak, bunu temel sorunlardan ayıramayacağımız açıktır. Bunu barış içinde yaşamak ve işbirliği yapmak yolundaki kararlılığımızın bir simgesi olarak temel sorunlarımızla birlikte ele alabilir ve sonuçlandırabiliriz. Bu, iki ülke arasında uzlaşmayı sağlayacak temel bir yaklaşımın bir parçası olabilir. Her halde, böyle bir anlaşmayı görüşmeye başlamamıza bir engel yoktur.

SORU : Yunanistan'ın Ortak Pazar'a katılması konusundaki tutumunuzu sorabilir miyim?

ECEVİT : Bunu Yunanistan'ın kendi sorunu olarak görüyoruz. İyi şanslar diliyoruz.

**BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN NATO AVRUPA
MÜTTEFİK KUVVETLERİ BAŞKOMUTANI GENERAL
HAIG'LE GÖRÜŞMEDEN ÖNCE BASINA
YAPTIĞI AÇIKLAMA**

NATO Avrupa Müttefik Kuvvetleri Başkomutanı Sayın General Haig'i ve NATO Güney Avrupa Kuvvetleri Ko-

mutanı Sayın Amiral Schier'i tekrar yurdumuzda görmekten çok mutluluk duyuyorum. Sayın Haig'in Avrupa Müttefik Kuvvetleri Başkomutanlığından yakında ayrılacak olması bizi çok üzüyor. Kendisi bu görevinde üstün başarı göstermiştir. Aynı zamanda Türkiye'nin sorunlarına büyük yakınlık göstermiştir. Kendisinin bu yakınlığını her zaman takdirle anacağız. Aynı zamanda kendisinin ABD'ndeki kişiliğinden gelen etkinliğini bildiğimiz için her zaman Türkiye'nin sorunlarına anlayışlı bir şekilde yaklaşılmasına katkıda bulunacağına inanıyoruz.

Sayın General Haig'e ve Sayın Amiral Schier'e sürekli başarılar diliyorum.

17 Mart 1979

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN MACARİSTAN BAŞBAKANI GEORGY LAZAR'LA GÖRÜŞMESİNDEN ÖNCE BASINA AÇIKLAMASI

Dost Macaristan'ın değerli Başbakanı Sayın G. Lazar'ı ve çalışma arkadaşlarını kısaca da olsa yurdumuzda ve Başkentimizde görmekten derin mutluluk duyuyoruz.

Sayın Başbakan Kuveyt'e giderken, yolculukları sırasında bizimle görüşmek üzere de bu zamanı ayırdıkları için teşekkür ederim.

Türk halkı Macar Halkına karşı büyük dostluk ve yakınlık duyguları beslemektedir. İlişkilerimizi her alanda

geliştirebilmemiz bakımından karşılıklı olduğuna inandığım bu dostluk duyguları en sağlam temeli oluşturmaktadır.

Son yıllarda özellikle geçen yıl Macaristan'la ekonomik ve ticari ilişkilerimizde büyük bir hamle yılı olmuştur. Ayrıca, bir çok alanda işbirliği olanaklarımızın bulunduğu, 1977 yılında iki ülke arasındaki görüşmelerde saptanmıştır.

Başbakan Sayın Lazar'ın ve değerli arkadaşlarının bu kısa ziyaretleri sırasında işbirliğimizi daha da geliştirme olanakları ile ilgili çok yararlı görüşmeler yapacağımıza inanıyorum.

Bu vesile ile kendilerine yolculuklarının çok iyi geçmesini dilerim.

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN MACARİSTAN BAŞBAKANI GEORGY LAZAR'LA GÖRÜŞMESİNDEN SONRA BASINA DEMECİ

Macaristan Başbakanı Sayın Georgy Lazar'ın Kuveyt'e gidişi sırasında Ankara'ya iki saatliğine uğramasından istifade ederek kendisiyle çok yararlı bir görüşme yaptık. Bakan arkadaşlarımız da konuğumuz olan Macar görevlilerle verimli görüşmeler yaptılar.

Son yıllarda Macaristan'la ekonomik ve ticari ilişkilerimizde küçümsenemeyecek gelişmeler oldu. Özellikle karşılıklı ticaretimiz geçen yıl çok büyük ölçüde arttı ve Türkiye'nin Macaristan'a dış satımında önemli değişme-

ler oldu. Ayrıca, bazı teknik ve ekonomik işbirliği olanaklarımız var. Bazı enerji tesislerinde Macaristan'la işbirliğimizden memnunuz ve bunu sürdürmek, genişletmek istiyoruz. Jeolojik araştırmalar konusunda perlit yapı elemanları konusunda, muhtemelen ilaç sanayii, ilaç ham maddesi konusunda işbirliğimiz ve işbirliği olanaklarımız var. Bu ve bunun gibi bazı somut ayrıntılara bu kısa süre içinde değinme olanağını bulduk.

Haziran ayında Macaristan'dan Karma Ekonomik İşbirliği heyeti gelecek. O heyet çalışmalarına da çok verimli bir hazırlık çalışma olanağı bulduk. Sayın Başbakanla birlikte...

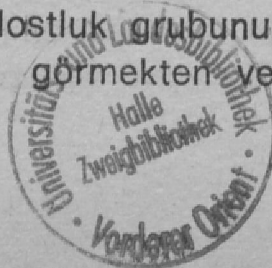
Bu arada planlama teşkilatlarımız arasında karşılıklı düşünce alış - veriş için temaslarda bulunulmasını kararlaştırdık. Aramızdaki ödeme işlemlerini kolaylaştırmak üzere de yakında bir Merkez Bankası heyetinin Macaristan'a gitmesini kararlaştırdık.

Dediğim gibi, iki dost ülke arasında ve tarihi kültürel bağları olan iki dost ulus arasında yeni işbirliği olanakları sağlayan bu görüşmeden çok memnunuz.

4 Nisan 1979

**BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN TÜRK - ALMAN
DOSTLUK HEYETİ GRUBU BAŞKANI DR. ERİCH MENDE
VE ARKADAŞLARINI KABULÜNDEN ÖNCE BASINA
YAPTIĞI AÇIKLAMA**

Türk - Alman dostluk grubunun değerli parlamenter üyelerini ülkemizde görmekten ve ağırlamaktan derin

mutluluk duyuyoruz. Türkiye ile Federal Almanya Cüm. huriyeti arasında çok yakın dostluk ilişkileri olagelmıştır.

İki ülke arasındaki bu dostluk ilişkileri yalnız devletler arasında ve Hükûmetler düzeyinde değildir. Her zaman halktan halka bir dostluk anlayışı içinde yürüye gelmiştir.

Bu bakımdan Parlamenterlerin bu dostluk ilişkilerine ve işbirliğine geniş katkı olanakları vardır. Ayrıca, son yıllarda Almanya'da geniş bir Türk işçi topluluğunun bulunması da hiç kuşkusuz ve halktan halka ilişkilerimize çok önemli bir yeni boyut kazandırmıştır.

Türkiye çok ağır ekonomik bunalımlar döneminde bile, demokrasisini yaşatabildiğini ve yaşatabileceğini göstermiştir. Siyasal anlamda istikrarını sürdürebileceğini göstermiştir.

Şimdi Türkiye'nin demokratik rejim içinde ekonomik ve sosyal sorunlarını çözebileceğini de kanıtlamak durumundayız. Öyle inanıyorum ki, bu demokrasiye inanan bütün uluslar için büyük önem taşır. Çünkü, Türkiye İkinci Dünya Savaşından buyana demokrasisini sürekli yaşatabilmiş, gelişme sürecindeki tek ülkedir.

Onun için Türkiye'de demokrasinin yaşamaya devam etmesi ve aynı zamanda ekonomik ve sosyal sorunlarımızın demokratik rejim içinde çözülebileceğinin kanıtlanması bütün dünya için özel bir anlam taşıyacaktır.

Her alanda olduğu gibi ekonomik alanda da Almanya'yla işbirliğine büyük önem veriyoruz.

Hükümetimiz bu işbirliği alanında yeni atılımlar yapabilemesi için her kolaylığı sağlamaya hazırdır. Değişik Partilerden Alman Parlamenter dostlarımızın da bu gezilerinden iyi izlenimler edinebileceklerini umarım. Ve Türkiye ile Almanya arasındaki işbirliğine çok somut katkıların olacağına güveniyorum.

4 Nisan 1979

**BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN PAKİSTAN ESKİ
BAŞBAKANI ZÜLFİKAR ALİ BUTTO'NUN İDAMI İLE
İLE İLGİLİ OLARAK BASINA YAPTIĞI AÇIKLAMA**

Pakistan eski Başbakanı Zülfikar Ali Butto'nun idam edilmesini derin bir üzüntü ile öğrendim. Biz bu idamının gerçekleşmesini önleyebilmek umuduyla girişimlerimiz son günlere kadar üst üste sürdürmüş durumdayız. Bizim bu konudaki girişimlerimiz ve ilgimiz asla Pakistan'ın, dost ve kardeş Pakistan'ın içişlerine karışma gibi bir arzudan bir eğilimden kaynaklanıyor değildi. Ama, ilke olarak siyaset adamlarının bu şekilde cezalandırılmasının doğru olmadığına inanırız. Öte yandan Pakistan'ın esenliği açısından demokratik ilerleyişini sürdürebilmesinde herhangi bir güçlkle karşılaşmaması açısından da Zülfikar Ali Butto'nun idam edilmemesinin daha uygun olacağını düşünüyorduk. Bu nedenle girişimlerimizi son günlere kadar sürdürdük. Fakat önlenemedi. Zülfikar Ali Butto'ya Allah'tan rahmet ve yakınlarına tahammül gücü dilerim.

4 Nisan 1979

**BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT PAKİSTAN ESKİ
CUMHURBAŞKANI VE BAŞBAKANI BUTTO'NUN İDAMI
NEDENİYLE EŞİ BAYAN BUTTO'YA
AŞAĞIDAKİ MESAJI GÖNDERMİŞTİR**

Bayan Zülfikâr Ali Butto

Ülkelerimiz arasındaki kardeşçe ilişkiler ve sıkı işbirliği için unutulmaz çabalar sarfetmiş olan, eski Başbakan, sevgili eşiniz Zülfikâr Ali Butto'nun elim kaybı haberini en derin üzüntüyle öğrenmiş bulunuyorum.

Bu münasebetle eşim ve ben size en içten taziyetlerimizi ve saygılarımızı sunarız.

Bülent ECEVİT
Başbakan

4 Nisan 1979

**BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN SUUDİ ARABİSTAN
MALİYE VE ULUSAL EKONOMİ BAKANI ŞEYH
MUHAMMED EBULHEYL'İ KABULÜ SIRASINDA
YAPTIĞI KONUŞMA**

Maliye ve Ulusal Ekonomi Bakanı Sayın Şeyh Muhammed Ebulheyl'le ülkemizde buluşmaktan derin mutluluk duyuyorum.

Biz hükümet olarak Suudi Arabistan'la ilişkilerimizi her alanda geliştirmeye büyük önem veriyoruz. Sayın Bakanın ülkemize yapacağı ziyareti bu nedenle sabırsızlıkla bekliyorduk. Şimdi bu ziyaret vesilesi ile yapılmakta olan görüşmeler, öyle inanıyorum ki aralarında derin tarihi bağlar bulunan iki dost ülke arasında geleceğe dönük işbirliğinin sağlam bir temel üzerinde gelişmesine yol açacaktır.

Sayın Bakanın ülkemizde yapacağı görüşmelere bu umutla bakıyorum.

03SA 7550(11)

ULB Halle

3/1

000 173 517

BASIN YAYIN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

